

Norsk forening for palliativ medisin

DEN NORSKE LEGEFORENING

Medlemsbrev Norsk forening for palliativ medisin (NFPM) 1/2020

Kjære medlemmer

2020 er godt i gang, og det er også påmeldingen til årets Landskonferanse i palliasjon som går av stabelen i Oslo på "The Hub" 9. -11. september. Det kommer foredragsholdere fra inn- og utland som vil belyse sentrale tema innen palliasjon. Et, for oss, nytt og spennende tema som blir satt på dagsordenen, er palliasjon og sosiale media. Vi håper på mange gode foredrag og faglig påfyll også for leger, og ikke minst at Landskonferansen blir en møteplass for å treffes. For vi i styret i NFPM ser at leger som jobber med palliasjon i Norge trenger møteplasser. Så meld deg på!

Stortingsmeldingen i palliasjon lar vente på seg. Imidlertid skjer det litt fra sentralt hold likevel. I årets oppdragsdokument fra Helse- og omsorgsdepartementet til de fire regionale helseforetakene stod det: *«Det regionale helseforetaket skal etablere et regionalt barnepalliativt team som skal veilede de lokale barneavdelingene og ha ansvar for helseregionens kompetanse, tilbud og kvalitet innen barnepalliasjon, i samsvar med Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge. Helse Nord sitt barnepalliative team må ha tilgang til samisk språk og kulturkompetanse og skal bistå de andre helseregionenes barnepalliative team ved behov for samisk språk og kulturkompetanse.»* Så nå blir det egne barnepalliative team i alle helseforetak, og vi i styret i NFPM håper at "voksenpalliatørene" og "barnepalliatørene" klarer å finne sammen, for det å kjenne hverandre og ha gjensidig nytte av hverandre innenfor et ellers lite fagfelt tror vi er viktig.

https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/sykehus/styringsdokumenter1/oppdrag_sdokument/id535564/

Her er lenke til påmelding til Landskonferansen i Palliasjon 2020

<http://landskonferansenipalliasjon.no/>

[Lenke til påmelding og informasjon om Abstrakt til Landskonferansen i Palliasjon 2020.](#) Frist 1. april - 20.

Referat fra årsmøtet 2019

NFPM arrangerte årsmøte den 21. november i Tromsø. Her er lenke til årsmøteterferat:

<https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/spesial/norsk-forening-for-palliativ-medisin/om-oss/arsmotereferater/>

Status stortingsmeldingen i palliasjon

Vi i styret vet ikke når stortingsmeldingen i palliasjon kommer. Men vi håper den kommer før Landskonferansen i Palliasjon i september.

Åpning av PRC Kreftforeningens senter for pasientsentrert behandling v/Anne-Tove Brenne,

foto: Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling Helse Sør-Øst
Den 30. januar åpnet PRC Kreftforeningens senter for pasientsentrert behandling på Radiumhospitalet. PRC (European Palliative Care Research Centre) er et europeisk forskningssenter som består av 17 internasjonale og 8 nasjonale samarbeidende senter som planlegger og gjennomfører internasjonale multisenterstudier innen palliasjon, med fokus på smerte, kakeksi og helsetjenesteforskning. PRC har nå fått støtte fra Kreftforeningen for fem år. Lenke til PRC sin hjemmeside:

<https://oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/kreftklinikken/avdeling-for-kreftbehandling/prc>

Interessegruppe for palliasjon og etikk v/Anja Lee

Barnelegeforeningens **interessegruppen for palliasjon til barn og unge** hadde sitt andre møte 16.01.20 i forbindelse med Pediaterdagene i Stavanger.

Denne gangen var hovedtema spinal muskelatrofi (SMA). Foredragene «Trenger barn med SMA palliasjon når de får Spinraza?» (Magnhild Rasmussen, overlege ved barnenevrologisk seksjon, OUS Rikshospitalet) og «Spinraza inn, palliasjon ut?» (Janicke Syltern, overlege barne- og ungdomsklinikken på St. Olav) medførte en god diskusjon i gruppen.

Invitert «gjesteforeleser», Målfrid Holmaas Bjørgaas fra voksenpalliativt team ved SUS, snakket om palliasjon for voksne. Det viste seg nok en gang at den «palliative tilnærming» i grunnen er nokså lik for alle som er i behov av palliasjon, uansett alder. Bjørgaas kom med tydelige signaler om at voksteamet ved SUS gjerne bistår barne- og ungdomsavdelingen i Stavanger i deres arbeid med å etablere et barnepalliativt team i løpet av 2020.

I forkant av møtet var det meldt inn et forslag om å endre navn til «**interessegruppe for palliasjon og etikk**». Etter litt diskusjon ble gruppen enig om at det er et godt navn, selv om man anerkjenner at etiske dilemmaer forekommer i alle deler av pediatrien.

Endelig fikk interessegruppen også etablert et styre med følgende medlemmer (som alle er barneleger):

Anett Mykleby, AHUS
Einar Bryne, Tønsberg
Tanja Pedersen, Haukeland
Birgit Kristiansen, OUS
Janicke Syltern, St. Olav
Christer Suvatne, St. Olav
Alf Bjørnstad, Vestre Viken
Kirsti A Neset, Bodø
Bård Forsdahl, UNN

Anja Lee, OUS (leder)

[Meir om barnepalliasjon \(styringsdokument\), palliasjonskonferanser etc](#)

Koding: Det er ikkje noko spesielt nytt frå kodegruppa. Ved spørsmål eller kommentarar angåande koding kan ein ta kontakt med ein av medlemmane i kodegruppa:

Siri Steine (NFPM) siri.steine@ahus.no

Anne Kvikstad (Helse Midt) anne.kvikstad@ntnu.no

Jan Henrik Rosland (Helse Vest) jan.henrik.rosland@haraldsplass.no

Hilde Roaldset (Helse Sør-Øst) anroa@ous-hf.no

Sigve Andersen (Helse Nord) Sigve.Andersen@unn.no

[NFPM sin nye hjemmeside:](#)

Ved årsskiftet gikk Legeforeningen over til **ny plattform for internettsidene**. Vi synes at hjemmesidene våre nå har blitt mer oversiktlige med en ryddig forside.

Øverst ligger **fanene** *Forsiden – Konferanser og kurs – Doktorgrader – Faglige ressurser – Om oss*.

Så følger en **presentasjon** av palliasjon og av foreningen.

Dernest følger *fire nyhets-saker* hvorav den viktigste ligger øverst.

Under nyhetene ligger en lenke til ***Oxford Textbook of Palliative Medicine*** som kun er synlig for våre medlemmer. Deretter *lenke til EAPC*.

Til sist på forsiden ligger vår oppfordring om å **melde seg inn** i NFPM. Siden kun en brøkdel av informasjon ligger på forsiden, krever det at man navigerer seg innover ved hjelp av de lenkene og fanene som man finner på forsiden. Særlig fanene som ligger øverst viser veien videre til mye informasjon.

Under ***Konferanser og kurs*** skal det ligge lenker til våre nettkursmoduler, og til de nyeste, mest aktuelle kurs og konferanser for leger som driver i palliasjonsfaget.

Under fanen ***Doktorgrader*** finner man omtale av de palliative doktoravhandlingene som har vært gjennomført siden 2012. Det er ikke alltid like lett å holde seg oppdatert, så om noen vet om kollegers avhandlinger som ikke er nevnt her, er det fint om dette formidles til nettrektør.

Under fanen ***Faglige ressurser*** finner man:

«***Veiledere***» (herunder nasjonale faglige råd og veiledere),

«***Nettkurs***» (Med fylldig presentasjon av mandat og kurstilbud, samt oppskrift på hvordan man kan komme inn i kurs-modulene),

«***Kompetanseområde palliativ medisin***» (med bl.a. evalueringsrapporten fra 2015),

«Koder og takster» (med informasjon om tolkning og bruk som en oppfordring til nasjonal konsensus, samt lenke til Hdir),

«Lenker» (herunder lenker til de fire regionale kompetansesentrene, og til den tverrfaglige palliative foreningen NPF, Nordisk kurs i palliativ medisin og noen rapporter deriblant NOU 2017;16) og sist men ikke minst en lenke til «Oxford Textbook of Palliative Medicine».

Under fanen **Om oss** presenteres vår forening, og det er lagt inn lenker til våre internasjonale samarbeids-foreninger *EAPC* og *IAHPC*. Nederst under denne fanen kan man navigere seg mellom *styre-og utvalgspresentasjoner*, *årsmøtereferrat* og *årsmeldinger*, *vedtekter*, *høringsuttalelser* og *medlemsbrev*.

Det er mye som skjer innen vårt fagområde, og vi venter med spenning på den første Stortingsmeldingen om Palliasjon. Å holde sidene oppdatert kan ofte være en kamp mot klokken – og mot teknikken, men som nettrektor har jeg et mål om å gjøre en god nok jobb. Vi ber våre medlemmer om å bruke sidene aktivt, og om man har forslag til endringer mottas disse med takk.

Med vennlig hilsen

Nina E. Hjorth

nettrektor NFPM

nina.elisabeth.hjorth@helse-bergen.no

Nettundervisning: v/Målfrid Holmaas Bjørgaas

Vi vil minne dere alle på muligheten for nettlæring om emner i palliativ medisin på hjemmesiden vår! Kursmodulene er utarbeidet til bruk i internundervisning for utdanningskandidater i Kompetanseområdet, men er også nyttige for alle leger, sykepleiere og andre som arbeider med palliasjon. Kursene kan gjennomføres som selvstudium, men egner seg kanskje aller best i grupper. Nye kursmoduler legges ut etterhvert. Kursene er kvalitetssikret mot gjeldende retningslinjer og dekker deler av læringsmålene for Kompetanseområdet. Alt er gratis, uten tester eller kursbevis og er dermed ikke meritterende som andre E-kurs fra Legeforeningen.

Følgende moduler er tilgjengelige: Grunnprinsipper i behandling av kreftsmarter, Tung pust, Den døende pasienten,, Lindrende sedering, Eutanasi, Palliativ kirurgi, Truende tverrsnittslesjon og Palliasjon og førerkort

Kommer snart: “Begrensning av livsforlengende behandling” og “Delir”.

Slik finner du kursmodulene:

Logg deg inn på [Min side](#) i legeforeningen

Velg **Norsk forening for palliativ medisin** fra listen [Mine foreninger](#)

Velg [Faglige ressurser](#) , [Nettkurs](#) og **Logg deg inn som medlem**

Velg [Kompetanseområdet palliativ medisin](#) og åpne den modulen du ønsker

KURSOVERSIKT

Alle

Kompetanseområde palliativ
medisin

Ved spørsmål eller vanskar med kursmodulane kan Ronny Dalane kontaktast på epost: rondal@sthf.net

Internasjonal palliasjon v/Målfrid Holmaas Bjørngaas

Norske palliatørert jobber med mangt og mye, og ære være alle ildsjeler for det! Men la oss ikke glemme at vi her på berget er en bitte liten del av verden! Mange steder finnes det ikke tilbud om lindrende behandling til alvorlig syke og døende. I nesten hele Afrika, Asia og Latin-Amerika er tilgang på Morfin svært begrenset, og kompetanse og tilbud om lindrende behandling for døende er mangelfull eller helt fraværende.

International Association for Hospice and Palliative Care (kortere sagt: IAHPC) er en global, non-profit organisasjon som jobber med å promotere palliasjon i slike områder. De støtter kompetansebygging og palliative programmer, taler palliasjonens sak overfor politiske og faglige nasjonale myndigheter og gjennom FN / WHO-systemet. IAHPC støtter også kolleger i fattige land slik at de kan delta på kurs og kongresser og får tilgang til faglitteratur og internasjonale kunnskapsbaser.

Foreningen vår har tegnet et års prøvemedlemskap, og vil anbefale et klikk innom IAHPC's hjemmeside: <https://hospicecare.com/home/>

OnkoNytt v/ Anne-Tove Brenne

OnkoNytt er medlemsbladet for Norsk onkologisk forening. I nr 1-2020 har våre to kolleger Anne Kari Knudsen og Bjørg Sjøblom skrevet om palliativ medisin anno 2019, se s 44 og 45:

https://onkonytt.no/wp-content/uploads/dlm_uploads/2020/02/OnkoNytt-1-2020-web.pdf

I samme nummer finner man flere artikler om palliativ strålebehandling av ulike organer. OnkoNytt har i samarbeid med NIRO (Network in Radiation Oncology) utarbeidet en artikkelserie som gir en basal oversikt over indikasjonene for palliativ strålebehandling og effektene og bivirkningene av denne behandlingen, se OnkoNytt sin nettside:

<https://onkonytt.no/>

Palliasjon til pasienter med progressive nevrologiske sykdommer (NMD) v/Arve Nordbø

Ifølge NOU 2017;16 ,På liv og død, skal palliative tjenester tilbys alle pasientgrupper, diagnoseuavhengig, selv om kanskje størstedelen av pasientene fortsatt vil være innen kreftområdet. Palliasjon for pasienter med progressive "neuromuscular diseases (NMD)" utgjør en svært sammensatt og uensartet gruppe hvorav noen med de mest alvorlige sykdomsforløpene har store palliative behov.

EAPC i samarbeid med European Academy of Neurology dannet i 2013-2014 en "task force" med en systematisk litteraturgjennomgang for å komme frem til en evidensbasert konsensus mht palliasjon og end-of-life care for denne gruppen pasienter. Ref 1.

Tidligere fikk vi i palliativt team Sykehuset i Vestfold henvist en og annen ALS- eller MS-pasient enten for råd om symptomlindring som for eksempel intraktable smerter eller lindring av pustebesvær eller andre utfordringer i siste fase av livet. Det siste året har vi som del av et prosjekt blitt inkludert i en multidisiplinær gruppe sammensatt av behandlende nevrolog, lungelege og intensivsykepleier med ansvar for hjemmerespiratorpasienter, anestesilege, ALS-sykepleier og lege samt sykepleier fra palliativt team. Vi har regelmessige "MDT møter" ca en gang per måned som for andre diagnosegrupper innen onkologi der pasienter med de mest progressive og alvorlige sykdomsforløpene blir diskutert. Dette har ført til følgende endringer:

- Vi i palliativt team har lært mye om hvor mange ulike sykdommer, forløp og undergrupper det fins innen gruppen NMD og andre kroniske nevrologiske sykdommer
- Pasientene får tilbud om kontakt med palliativt team på et tidligere tidspunkt og "som del av rutinen" og blir oppfattet som del av behandlingsteamet.
- Vi har kunnet fremsnakke ulike palliative verktøy som forhåndssamtaler, advance care planning, bruk av lavdose opioider og andre tiltak ved dyspnoe etc
- Ambulant palliativt team har kunnet følge noen av pasientene hjemme med mål om mest mulig hjemmetid i samarbeid med fastlege og hjemmesykepleie
- Vi har alle blitt bedre kjent med hverandre og palliativt team har fått bedre innpass på lungeavdelingen og nevrologisk avdeling

Jeg vil også minne om at det i en parallellsesjon på Landskonferansen i Oslo i september vil være et innlegg ved Jan Henrik Rosland over temaet: End-of-life-care til nevrologiske pasienter.

Lit: Oliver DJ, Boraso GD, et al. European Journal of neurology 2016, 23: 30–38
EAPC Update; European journal of palliative care, 2016; 23(5)

Diverse v/ Endre Røystrand:

NFPM abonnerer på Oxford Textbook of Palliative Medicine også i 2020.

Eit svært nyttig verk! Ein går inn via heimesida vår hjå Legeforeningen.

[Forklaring på korleis ein går inn.](#)

[Nesten direkte lenke.](#)

NFPM er medlem av European Association for Palliative Care (EAPC)

Alle medlemmane av NFPM er derfor kollektivmedlem i EAPC. Det gir ein del fordelar og

tilgang til rabattar og informasjon for registrerte medlemmar. **Det er viktig at du som medlem registrerar deg slik at me er registrert med flest mogleg kollektive medlemmar.**

[Heimesida EAPC](#)

[Nyheitsbrev EAPC](#)

[Forklaring på korleis du registrerar deg.](#)

Regelmessig videoundervisning i palliasjon:

Utgåande frå Trondheim/Helse midt: tysdagar 11.30 – 12.15

Kontaktperson: Laila Skjelvan

kontaktadresse: laila.skjelvan@stolav.no

Utgåande frå Bergen/Helse Vest: måndagar 12.15. – 13.00

Kontaktperson: Sebastian Von Hofacker

Kontaktadresse: sebastian.von.hofacker@gmail.com

Medlemskontingenten for NFPM 2020 vert innkrevd via innbetalinga til Legeforeningen. Enkelt og greit.

Årsmøtet i NFPM 2020 vert under Landskonferanse i palliasjon i september.

Venleg helsing

Anne-Tove Brenne (leiar) og Endre Røystrand (medlemsansvarleg)